

МИХАЙЛО ДРОБНЯК

СМУГИ СВІТЛА

diasporiana.org.ua

Коли б спробувати в кількох словах порівняти «Смуги світла», другу збірку поезій Михайла Дробняка, з першою, «Роздуками і зустрічами», то можна було б сказати, що вона менш категорична і більш відверта. Поет і тут не підробляється ні під чії смаки й погляди. Але він і не накидає нікому свої власні. Він лише розкриває перед читачем світ, у якому внутрішньо живе, коли, образно кажучи, за його словами, віддаляється від людей і загортається в чадру ночі. А світ цей сповнений відчуття природи, туги по новому зближенню з нею, прагнення кохати, у світі цьому — розчарування новим, сучасним способом життя, яке М. Дробняк бачить у дуже похмурих фарбах. Втім, і радощі йому не чужі. Вони лягають в його творчій уяві й фантазії «смугами світла» на загальне темне тло. Чи знайде М. Дробняк читача, для якого ці смуги зіллються з його сонячними плямами? Чи в тебе, читачу, смуги світла вихоплюють з життя інші почуття й картини? Це не так важливо. Важливо, щоб, прочитавши поезії, схотілося задуматись над радощами й болями, своїми й чужими . . .

Канадсько-Український Бібліотечний Ц

Канадське Товариство Приятелів України

Торонто – Канада

СМУГИ СВІТЛА

**МИХАЙЛО
ДРОБНЯК**

**С М У Г И
С В І Т Л А**

1969

**СЛОВАЦЬКЕ ПЕ-
ДАГОГІЧНЕ ВИ-
ДАВНИЦТВО
В БРАТИСЛАВІ
ВІДДІЛ УКРАЇН-
СЬКОЇ ЛІТЕРАТУ-
РИ В ПРЯШЕВІ**

Художне оформлення Штефан Бунта

© Michal Drobňak, 1969

© Slovenské pedagogické nakladateľstvo v Bratislave, 1969

Думаю, бо я людина

В моїй голові щось родиться. Не знаю, що саме. Але відчуваю, неясно відчуваю те нуртування, той неспокій, який завжди отак схоплює мене в свої обійми перед якоюсь хорошою чи підлою думкою, винаходом, рішенням. Може, це принесе мені безсмертя або вічне прокляття . . . Може, когось це порадує, потішить або викличе сльози й біль. Все може бути, бо я людина. Сильна, але не всесильна; підла, але не від природи; добра, та не завжди і всюди.

Та все ж таки, я людина.

6

7

8

Ланцюги відчаю

●

Співають коси на узбіччі,
і скошеній траві
сріблясті вінки в'ють
жайворонки . . .

Сняться ранки мені ці,
скупані в молоці,
і розпанахують тугою груди.

За чим?

За богом скривдженим селом,
за землею материнських рук?

Чи за павутинням дитячих ілюзій,
яким нині вінки в'є
життя? . .

Хатинки ув'язнили день
у свої вікна.
Мої мрії на крилах сови
понеслись рибалити думки за село.
Я ж за ними навкарачках спішу
з модерної гільйотини — життя,
щоб десь насамоті
лягти на білої акації цвіт
і вкритись квітчастою периною неба.
Щоб я, позичивши броні від слимака,
перестав бути гвинтиком
конвенційності любові,
наївності приятельства
і безнадійності життя.

Мої мрії...
Мої бідні мрії!..
Ні одна з вас досі
не заарканила життя,
але й усмішкам могил його
не піддалася...

●

Дорогу дзеркалить хуртовиця
вітром,
дерева скриплять
розсохлими возами літа
і виглядають тужно так
свою сестру-весну.
Мляво протирає очі ранок.
Йому сигналять порсько
вікна білі
хатинок білих,
квичать сокири,
пили . . .

У ліс плетуть
ланцюжок
відчаю й наснаги
і ще чогось
світлого

сільські лісоруби,
щоб для себе повирубувати
шматки життя.

Приходиться лиш мріять

Запхатись би ведмедем у листя,
корінням дерев
прив'язавши свій сон
і мрії свої,
щоб не бути свідком криголаму життя —
часу цього,
щоб не стрічати в лісі
спалених, поламаних дерев,
щоб не перескакувати на рівних бруківках
через великі калюжі
і щоб замість людей
не видіти бездушні, переавтоматизовані
подібності . . .

Переспати би цей час
непокою і зайвих жертв,
і пробудитися весною,
коли щастя шкутильгати вже не буде,
коли про сваволю й зло
діти читатимуть казки . . .

Та . . . приходиться лиш штовхатись
і тупцювати,
зубами скреготати
і мовчати,
і мріять, мріять
про подібний сон . . .

Я люблю цей народ

В моєму серці
дві лілеї сплелися —
любов до мого бідного карпатського народу
і любов

до моєї вірної весняної дружини.

Та часом лілеї ці
вміють бути шаблями,
готові сікти, рубати,
проливати кров . . .

Карпатський народе,
де лиш не живеш ти!

Сини твої вірні
зійшли з гір скелястих,
випечені сонцем
і загартовані вітром та
гіркою долею батьків,
щоб прославляти по всіх усюдах
правдолюбність, розум
і чесність.

*

Я люблю цей народ,
що з корівками й возом
дряпається лугом,
здається,
до неба помочі благати.

Я люблю цей народ,
бо він не зраджував нікого,
хоч сам часто зраджуваним був,
бо він на плечах своїх
Павловичів,
Добрянських й
Гостиняків виніс.

•

Народе мій!
Не смій ані тепер ти збайдужіти,
забудь історію свою!
Не налякайся,
не ризбіжись! ..
Нам треба сильними бути,
як віковічні дуби,
і вистояти треба!

... Я ж стоятиму з тобою! ..

Русинський епілог ?

Безхребетні, як ліани;
без коріння, як вітер;
і темні,
як праліси індіанців . . .

Такими нині стали русини.

Безликості й байдужості
наїлися з миски сторіч,
відваги живицю розтринькали
по своїх смужках поту і мозолів,
по різних судах, правотіннях
й «іцикових» корчмах.

Навіть зброю,
хоч і без пороху,
кинули покірно
до ніг чужих, ворожих,
як зозуля кидає в чужі гнізда свої яєчка.
Були велетні, слава й звитяга,
співала ніжно Маковиця
й ланцюги спокою рвав Бескид, —
світом йшов русинський нарід . . .

Тепер там тихо.

Полонини оповила смутку імла,
джерельні потічки знечистили
сльози жалю,

дрімають в непокої могили предків,
пам'ятники . . .

І справді, чому така тиша?

Щоб перед бурею?

Чи після смерті? . . .

●

Клубочиться вечір. Ториса
щось тихо шепоче мені.
І кличе, і манить:
 то голими стегнами хвиль,
 то дерев неспокійними пензлями . . .
Душа наболіла
 ткацьким верстатом
 нитки розуму рве . . .
Кругом розповзлося чорнило
 лісу,
не видно стежок і галявин,
де б діти могли
 і в піжмурки гратись,
і згодом сліди мої
 віднайти . . .
Ториса ж тече і
 шепоче щось тихо . . .
Та, власне,
 вона не шепоче,
повією в очі сміється мені.

До дерев за селом
пташки прив'язали вечір.
Я ж думав,
що це світанок . . .
Я думав, що дерева ці
з тропічного світу,
що їхні серцевини висмажило сонце,
що на їхніх вітах
залишили ноти жар-птиці.
А воно виявилось,
що це наші коряві тополі
та ще й верби! . . .
І так ходжу я,
оточений древніми ровами сновидінь,
на прив'язі у розлюченого собаки —
дійсності.
Отак ходжу,
і замість вечора
світанок бачу . . .

Пливуть тумани річками.
Дерева ловлять вічно їх,
щоб хоч трохи спізнати мембрани висот,
і горбляться...

Сльота душу смокче...

Конвоїри очей — вії
пильнують прямолінійність,
а сердець врівноважене биття —
павутиння розуму.

Сліпі шукають броню черепах
у болоті...

Чому саме броню
і якраз у болоті? ..

Я ж вліз ниткою у м'яча
і намагаюсь...
намагаюсь...
пронестись над ним.

Няньо

Він прийшов з-під обрію неба,
від зелених килимів трав,
від жовтих паляниць хліба,
від визнання любові життю
білою берізкою
і щедрого розподільвача мозолів —
борні і буття...

Мій няньо...

Рубаючи тепло і будинки нові
в лісових нетрях,
руки його не раз пестили
обійми білих голубів — бинтів.
Вівці, телятка, хліб
постачали енергією тіло,
в голові ж — надія на краще,
мрія, щоб я, його син,
радувався кожній черепаці вранці
ген на виднокрузі.

Няньо...

З новим днем поспішає в ліс,
бо роботи, здається,
все якось більшає,
бо нові труднощі й проблеми
приносить життя.

Часто хворий, стомлений,
щасливий так рідко,
крокує звивистою стежкою,
кінець якої так тяжко розглядіти . . .

Роздуми в хвилини суму

Життя — успіхи й невдачі,
молоко неба,
синь дівочих чародіїв —
очей і . . .

неприємний запах клозетів . . .
Яка протилежність, правда?
Яка ненормальність! . . .
Клозет — золото цивілізації,
і серце —
той наївний архаїзм,
знахідка чи витвір примітивізму,
повинні служити людині

і
часто боротися за неї.
Бо в лісі роздумів,
проблем і турбот
життя не раз збочує з шляху,
губиться і, знівечене, потім
черствіє.

А я не люблю буревіїв в очах людини,
не люблю камінних рук
і вакуумів душ.

Я люблю серце,
бо воно — життя,
бо воно — вічність!

А все інше — її потреби.

Життєвість життя

З його старечих рук
і ніг наболілих,
з його сльозливих очей
і чахлого тіла
втікало поволі життя.

Блимали свічки
навколо постелі білої,
ніби сміючися з ночей,
які обмотували серця,
з'їдали душу й тіло
в синів і дочок,
внуків і правнуків...

А він собі, спокійний,
оглянув хату
зі всім у ній,
уявив тихі, теплі
пристані
на своєму шляху нелегкому,
побачив

свою подругу —
гарне дівча карооке,
яке ось при голові
бабусею плаче,

і так...

з миттєвою юністю на лиці...

помер.

Процесія рухалась неквапно.

Духовий оркестр
видавлював траурний марш.
Чорні статуї
не помічали солоних сліз . . .

Мій півторарічний син
порпався у своїх іграшках,
поки що не думаючи
про жорстокість
законів природи.

Почувши музику,
він підбіг до мене
і, сміючись,
почав танцювати,
танцювати . . .

А труна урочисто
проплила повз наш двір,
підтюпцем за нею
побігував сум.

У старечому тілі
розкувалось життя . . .

А син мій
усе танцював
і сміявся.

Зі старечого тіла
втекло життя . . .

А син мій сумом цим
втішався,
А син мій щастям задихався,
і радів, радів
життю . . .

А їм кланяються . . .

А їм кланяються,
величають монт іврістами
і свої голови
під їх чоботи кладуть.
З ними сміються
і гіркі солодощі життя п'ють.
Вони мають все:
і гроші (і честь),
і посади (і повагу інших),
і одяг закордонної марки (і гарних жінок).
Вони їздять на автомашинах додому,
на роботу,
у відрядження в Татри,
у Карлові Вари . . .
Вони живуть у квартирах шикарних,
у вілах,
що сонцем і комфортом сміються
із задимлених, пліснявих
колиб.
Їм же кланяються,
щоб не бачити прірви сліз? . . .
І плескають в долоні,
щоб відігнати від себе
присмерки сумнівів? . . .

Без відповіді

Сніг — помолоте яблуко —
не дає відповіді
на мій неспокій і біль.

Сніг холодний засніжив
все довкола:
людей,
хати . . .

Де поділись весняні
журавлі думок,
запашне повітря?

Де поділись міради оголених тіл,
сердець,
що вишивали звабно літо?

Сніг мовчить.

То вітер,
розізлившись на це мовчання,
малює експресивні візерунки . . .

Сніг же вміє лиш мовчати.

?? Сумніви ??

Чи варто жити в пустині,
де все дрімає
байдужістю й лакузтвом,
де все рухається за віковичними законами --
безнадійністю і безцільністю . . .

Хто зрозуміє тебе там, —
полає, потішить? . .

Кому звіриш свій спокій,
свою любов? . .

Там вітер колючим піском
вершить сумні могили,
там шакали з гіенами
посмертні панегірики
гострять на зубах своїх . . .

Я в'яну,
як будь-яке життя в пустині цій,
б'юсь,
як риба, що шукає виходу із сіті . .

Та його нема.
І не буде? . .

Чому-то Бог не витяг мене в небо?

Колись давно . . .
Колись . . .
Колись горіли сонця
і вrostали у вічність дерева,
а замріяні курені
в'язнили людський сміх . . .
Бузьки ж спокійно
вовтузились з дітьми
і нагороджували ними
пристрасть.

— — — — —

Колись давно були
замріяні курені . . .
Мрії ж з часом проросли у дійсність.
Залишилися одні курені . . .

— — — — —

Колись (ще й не так давно)
мильні бульбашки демонстрували мені світ,
піна молодості
прикрила всю неприємну бридкість . . .
Вовки чомусь з'їли
всі муляючі дні,
а Бог,

причепивши на гачки Місяця зорі,
рибалкою витягував мене в небо
за сторожа ангелів.

— — — — —

Колись давно . . .

— — — — —

Бог так і не витяг мене в небо . . .
Тепер не я, а інші
сторожать . . . мої уста
і ладнають барометри,
щоб серце, бува, не розстукалось сильніше . . .
Життя розщедрилось —
навалило на плечі каміння нікчемностей . . .

— — — — —

Ач, забув би й спитатись:
— Не чули десь
про вільний курінь?

Семафори брудних доріг

Помилкові ілюзії

Стоять...

Кілограми думок притисли їх плечі
до дітьми помальованих стін,
як комунарів колись
ідеал майбутності.

Плюс з мінусом...

Подібно,

як у фізиці;

Як у щасті,

що виростає на руїнах нещастя,
і як у любові...

Одні розійдуться,

щоб скуштувати гіркість самотності,
інших спопелить
блискавка пристрасті,
яка існує лише в певну мить
без минулого і
прийдешнього.

Ті ж останні

згоратимуть поволі,
гадаючи,
що накінець знайшли
виправдання життю.

Повісились сосни на обрій неба,
розсипавши по ньому
безліч шишок.

Ти мовчиш,
та кажеш так багато
моїй надії!

Власне, може, й добре,
що надії гаснуть,
що серце, мов м'яч,
затягаю мотузком
нових утіх і невдач,
нових початків і розлучень,
що на світі нема нічого
вічного.

Лиш часом,
коли ось так втішаю себе самого.
мені так важко
знаходити виправдання людям.

Ти — сонце

Ти — сонце з промінням яскравим,
Я ж квітка маленька, слабка.
Як скриється сонце за хмари
Холодні, зів'яне вона.

... Та нащо і сонцю быть сонцем,
Як гріти нема вже кого? ..

Неуспішний вечір повії

Сиджу отут на лавочці
увесь вечір.
Роздумую,
чекаю на мужчин,
себе втішаю вицвілими мріями
Така голодна я!
Уранці прийшла від
одного п'яниці,
що вічно шукає
на дні пляшки
свої ідеали...

Останні гроші
посоромилася взяти...
Ще добре,
що нещасні люди
причал знаходять
в димі, у горілці
і...
в лакованій любові...

Колись мені платили більше.
Колись була я молодою,
з своїм коханням,
зі своєю бруківкою життя.
Та в пам'яті лишилась
тільки ніч,
коли мене,
підпиту і щасливу,

згвалтували друзі
під спокійний регіт
мого коханця . . .

І от сиджу
і жду когось.

Любові жду,
як інші ждуть,
жду грошей,
щоби жити.

Хоч щоразу
сама своє гвалтую ради цього тіло
й вони мене
гвалтують,
як тоді,
у давню ту
рожеву ніч.

Жду з відразою,
жду з надією,
жду байдуже,
а все ж таки
жду . . .

Вже не можу
перестати ждати . . .

●

Жене вітер стадо хмар
за верхи шабlistі,
спокійно вцупившись руками
за їхні чорносивасті гриви.
Ластівки, радіючи, що побачать себе
у дощових краплинах,
сновигають низько над землею.
Нашорошились хатинки,
завмерли віти,
щоб за мить вдарити
вітальним концертом бурі.
Втікають люди з піль
і змученими руками
згортають утому з чола.
... На сцену виходить буря.

●

Вітер смичком невидимим
на вітах дерев
виграва якусь рапсодію.
То сміється,
то плаче
в руках зими ця дивна скрипка, —
із сумом
про літо мрійливе,
із бодем
про морозу обійми.
А я в інтернаті
граматику і Маркса
постійно з ненавистю з'їдаю,
хоч так хочеться слухати
музику цю . . .

Знак штання

Тепер ще ти море, —
широке, синяве,
з хвилястим волоссям,
грізним і страшенним.

Я ж танкер сталевий
по ньому пливучий
все далі і далі...

(Покірність я страх
не люблю!)

Та що, як це море
раз все ж таки
стихне?!

Білі сніжинки

Білі сніжинки
струнами гітари
протяглись до землі.
Вправнії руки
сивенької хмари
їх настроїли.
А з гірської в'язниці
неспокійний, красивий
вирвався вітер.
Сонце, карпатською смерекою зранене,
сидячи у гнізді черепахи,
облямоване Африки жовтим піском,
силу й відвагу збирає
для двобою близького.

... Обмотуючи голову думками,
стою на дерев'яних східцях
і боюся кроками
увірвати цю тиху гру
пухнастих сніжинок.

Усі шукають в сні рятунку
від життя . . .
Усі біжать,
підхльоскувані днями,
лиш я вмовився
на Великім возі
в манежі неба,
щоб не розлучатись
ні на мить
з тобою . . .

●

Крапля за краплею
падає з ринви у діжку,
мов цокає вічний годинник в житті.

Крапля за краплею . . .

Хмари і їх тінь.

Я хочу

впіймати їх шапкою

й дати тобі . . .

Потім спиняюся:

— Нащо ж бо хмарі

хмаринку в дарунок нести?

От коли б сонцю!

Краплі злилися . . .

Здичавілі кущі мого волосся

встромились в небо,

щоб переїняти його вогнених гінців . . .

Мені вже нема куди

поспішати . . .

Сільська елегія

Перед корчмою в селі
стоїть жінка.
За віти дерев
чіпляється вітер,
а сніг цілує їх
і в піжмурки грається з ним.
Наче кохання і вірності привид,
або марного сподівання,
стоїть жінка.

Жде хлопця.
Колись остогидне йому горілка.
Кількох вже ось так вона ждала . . .
Думки деруться в голову,
біль у серце.

Перший, хороший,
кому вінок дівочий і славу віддала,
щонеділі коло церкви
розказував хлопцям про їх вечори,
жартома
про їх любов у комірці . . .

Другий узяв гроші,
приготовлені для весілля,
і повіяв за іншими.

Третій,
п'ятий,
десятий

Не встигали навіть слово «люблю» доказати,
як вже залишали її
саму із своїм болем,
з людським поговором.

Їй же так любитися хотілось,
спинити роки,
молодість, красу!

Родити дочок і синів,
тішитися життю . . .

Та завжди, як щастя вже,
здавалося,
в комірку зачиняла,
воно до ранку щезало . . .

Тепер жде хлопця.
Молодого.

Ще нічого,
що любитися не вміє,
що соромиться її тіла
і слів.

Горілка pomoже.

Вона знає,
що за якийсь час
буде іншого ждати,
що люди в селі
знову будуть її проклинати,
що силою щастя не вдержить.

Цього й боїться.

Боїться самотності,
осені своїх літ;
боїться, що згодом
навіть так не зможе
ще когось ждати . . .

Мовчить сузір'я жіночих пірамід
і видолинки всі

покриті туманами моїх рук.

Мовчать уста —

розпечені Сахари —
жадібно п'ючи моє хвилювання,
мою німу розповідь.

Місяць на кордоні безсмертя
зупинив своїм світлометом час,
а вітер тихо-тихо так
улігся собакою вірним
до ніг річки.

Все мовчить . . .

Мені ж лячно,

що це мовчання прийде колись до мене
по розплату . . .

Руки

Звичайні людські руки . . .
На що лиш не придатні вони!
Закохані розповідають ними про те,
 чого не вимовлять словами;
Матері,
 пестячи голови
 зрілих вже дітей,
 скривають у них
 свою покору й ніжність.
Художники, митці копіюють руками
кардіограми своїх сердець
і силують уяву
 приземлитись, переодягтись у дійсну форму.
Ще є руки трударів простих,
які цілує сонце
 й розтоплений чавун,
якими,
 власне,
 Геракл тримав
 світ.
Потріскані, замазані землею,
попалені залізом,
 як у моїх батьків.
Вони мені наймиліші.
Руки різні є . . .
Руки для кохання
 й ідіотських вбивств,

руки для краси,
 життя
 і смерті . . .
Бездня протилежностей.

Руки для життя,
 і руки
 для смерті.

●

Кучугури пристрасті лякають серце...
Ти ж лисицею чатуєш на помилки,
щоб любов мою з'їдати з певним розрахунком,
щоби розкладати ватру
без вогню.

Ти моє згоряння,
біль мій і зневіру
прикладаєш на свою байдужість,
мов бальзам.

А я не можу ним не бути...
Може, це тому,
що тіло твоє
часом стільки молодості й самозабуття дарує —
до нестями...
А може, це тому, що мені приємно
рабом твоїм бути
і вічно ждати
чогось такого нестриженого,
на що інші скупляться.

А може,
мій розум присипали
кучугури пристрасті?..

Ти хочеш зрозуміти мене?

Будь ніччю,
пов'язаною хустинкою неба.

Ти хочеш любити мене?

Будь сонцем з райдугами крові,
що тягнуть в мандри за собою світ.

Ти хочеш помагати мені?

То будь стобарвною весною,
із змінами,
розмаєм, непокоєм.

Ти хочеш зі мною дружити?

Будь ніччю —
свідком і лікарем народження моїх віршів;
будь сонцем —
настроєм і семафором мого спокою;
будь весною —
еліксиром нових надій,
нових починань
і звершень.

Мов буря,
 мов племінь,
 неначе весна теплокрила,
ти в серце ввійшла.
І нібито плугом плугатар
 зорала без болю його.

... Напевно ти знала:
 насіння, яке розсіваєш,
 розквітне багатим врожаєм.

Світає . . .
З місяця і зірок
за ніч виткався день.
В твоїх очах,
 кохана,
я бачу невинний усміх сонця
і ніжність сірого ранку.

Поплутані думки після вищитого алкоголю

Бачили,
як ми цілувались
при відкритих дверях.
А потім питали,
чому не закрили ми їх...
Слова про любов
не треба кидати,
як діти каштани
восени.
Очі свої не треба вішати
на серпанки місяця —
вушка твої.
Не треба тіло з тілом зливати,
бо люди побачать
й камінням слів
засиплють природу
людяності.
Гадають,
що у кожного —
своє лялькове «я»,
яке не треба відкривати,
хіба що —
при закритих дверях.
Думають, що світ —
це кодекс законів,
можливого і неможливого,
базар окремих одиниць.

Притому забувають
на одну теорему:
щастя одного
щасливим робить інших,
життя —
це єдність його ж плазми
з любов'ю,
сонячною і мрякітливою;
з любов'ю
без всяких претензій
і закритих дверей.

. . . Ми не ганьбились
за свої обійми,
за хотіння любові
святе.

Бо відчували,
що знов живемо,
що є світлість дня
і теплість ночей,
що можемо один одного
обікрасти до болю,
а потім розійтись,
щоб десь інде
починати жити знову.

Ми все це знали,
тому й не закрили
дверей,
бо чорне на чорні думки
наводить . . .

Любов же
лиш світлою буває.

Я хотів слова свої
з меду вибирати,
але ти мене
бачити бажала
звичайного, простого,
як і цей світ,
що у своїй прѣстоті —
така неосяжно складна річ.

Увечері ми розійшлись.
Такими,
як були до зустрічі.
Хоч...
і не цілком...
щоб складних речей
на світі стало більше.

Ви чули,
як шелестить листя на морозі?
Ніби плескіт
старечих рук.

●

Я вкрав з твоїх уст спокій
з першим поцілунком —
зіткненням двох нерозгаданих планет.

Я вкрав рукою
грудей твоїх ганьбливість,
щоб пестощами наситити їх.

Я вкрав з твого тіла тебе,
забувши про нечесність крадіжок,
про розгаданість протиріч.

А що ж я дав за це тобі?

Сивасті ночви хмар

Я спогади, мов вівці, проганяю від себе.

Знемагаю під периною сновидінь.

Лякаюсь твоїх,

повних домашнього тепла

і витканих з промінчиків сонця,

рук . . .

Лякаюсь наших вечорів,

сплєтених з твоїх вій,

і слів незвичних —

мучителів солодких.

Та ні . . . Досить!

Тебе ж давно я скинув

в безодню прірву — забуття,

звідки не вертаються . . .

Не вертаються?

То чому ж у дні,

коли хмари миють небо

в сивастих ночвах,

мене бумерангом вертають

у молодість

твої руки?

●

Засльозилися очі твої,
як видолинки восени,
у скошеній траві,
що пахла молоком.
На груди бентежності присів свіганонок.
Щоб його прогнати,
ти застєбнула блузку, —
закрила двері
в нашу сонячну ніч,
завісами яких
буду вже лиш я.

●

Зайнялись ліси
сумним-сумним багрянцем,
прикриваючи сльозами —
листя
все бридке під ними.
Ліси в цю пору —
храми божі
з кілограмами врочистості
і тиші,
що вселяє у людину
щось таке піднесене і чисте,
що звичайно
не властиве їй...

Чи і ти
збагнула це, кохана?!

Так?
То перестань горнутися
до мене хоч на мить,
бо в храмі божому
нічого грішного
не чинять...

●

Сиджу у барі
і з нашою розлукою
шукаю самовпевненість у зеленому трунку.
Плахти диму —
людських років і надій —
продираються вентиляторами в ніч,
байдужі до всього.
Неспокійний гнів гітар —
вічних служниць Амура й Терпсихори —
знаходить співчуття в моїй душі,
в моїх роздумах
про закономірності трагедій
і щасливих випадків . . .

У тебе на очах фіранки,
гаптовані тванню життя.
Твоя душа —
 позолочена юрта Чингісхана,
 що толочить юнацьких сердець нарциси
 і котиться, котиться . . .
Я ж так хотів би бути
 її останньою зупинкою, —
 калюж не видно
 із-під білого латаття . . .

Готичні стовпи . . .
Ноги . . .
Сплетіння ніг . . .
Солодка Хіросіма . . .
Бенкет відчутності фантомів . . .
Бенкет безодні . . .
Самба міжніж . . .
Спокій . . .
Ніч.

Нашої корови рiг
хлопці кинули у небо.
Курчатка зi страху перед ними
скрились мiж пiр'я мiсяця,
цураючись моїх мрiй.
Свiт, по вiнцi наллятий
закономiрним хаосом,
iмлистими очима спирає подих,
створюючи каскади з твого тiла,
яких менi не побороти.

●

В черлене небо загорнулась ти.
Як же мені його цілувати?
Боюсь рук твоїх —
 блискавок вогнених,
 що вчепились в тривозі за його облямівку,
 боюсь грудей твоїх —
 обсерваторів моєї напруги,
 моєї сміливості . . .

А все-таки пробую відкрити
їхню слабкість,
забуваючи про можливості
розчарування.

●

Підкрадається тінь . . .
Бабусі диню повісили у небі.
Я ж вербою підпираю світ
і заповнюю чеқанням кишені . . .
Пташеня причепило на віти
твою легкість.
Руки ж мої погнались
за сивастими абажурами в небо,
щоб не сполохати її . . .
Сльози ночі в траві п'ють цвіркуни.
Я ж бо з уст твоїх п'ю
їхній спів,
п'ю коники надій твоїх сліз,
щоб сп'яніти.
Щоб сп'яніти? . . .

Натягую перину,
ніби другу шкіру,
яка рятує мене від самотності.
Продовжую руки очима
й розкладаю ватру неспокою при собі,
кидаючи в неї твої груди,
стегна, очей проліски...
Досвіток знаходить мене
зіпрілою пустинею.
Ти ж не вертаєшся,
як не вертаються вбиті життям
метелики мрій...
Може, треба шукати десь інде
весняні ручаї?..

Отелилася ніч сонцем.
Її коханець —
 місяць,
з ненависті до цього гарячого
 злитка ніжності,
втікає щоднини за щастям
 на хвилях океану в пітьму.
Акули з'їли його спокій
 (з моїм) . . .

Чайки ж без угаву
 виловлюють золотаві волосинки
 мого каната сновидінь про те,
що темрява
 не любить щастя . . .

Розчарування

Каштани бомблять землю
втішними бомбами,
які з дитячих кишень
виганяють страх.
Тужніше щось кигичуть дзвони,
лякаючи непевність і сумніви,
що закрадаються у мозки парафіан.
А в тихості озер і рік .
риба ще й досі витирає
свої скафандри
від людського бруду . . .

За містом,
в твоїх очах я шукаю літо.
Бабусі ж з картоплею
викопали осінь . . .

Розтривоженість

Леопардом з'їдаю у Пряшеві
твою відсутність.

Та обов'язки з уявою голоду,
картинами перших істот землі,
побудували навколо міста
залізні манежі . . .

Мені їх, поки що, не перескочити.

Тому шукаю тихі оази,
вказую стрічним

Євиним грішним сестрицям
спинання куців за сонцем,
за його гарячими обіймами;

спраглість ночі за вічно
поспішаючими кудись днями . . .

Лиш інколи,

з'їдаючи останні шматки ночі
з дівочих грудей,

знепокоююсь думкою, —

чи й тобі хтось
корчить блузку

і тугою твоєю за мною
п'яніє? . . .

Відкриття істини

Втікає в безсмертя ручай . . .

Червона кров виприскує

з сухих головешок,
яких за мить не стане.

Дві з них, —

завмерли дерева в тривозі, —
твоїми грудьми
спалили мені руки . . .

Зіщулилась ніч, —

ніби я мав намір вкрасти
ночі всіх жінок,
з спокоєм і невідомістю

розкрадання їх тіл, —

ти розстебнула тореадорську мантию — спідницю,
з насолодою віддаючись
списам любові —
утісі й болю.

Зміст

ЛАНЦЮГИ ВІДЧАЮ:

- З річки витягаю зірки, 9
- Співають коси на узбіччі, 10
- Хатинки ув'язнили день, 11
- Дорогу дзеркалить хуртовниця, 12
- Приходиться лиш мріять, 13
- Я люблю цей народ, 14
- Русинський епілог?, 16
- Клубочиться вечір, 18
- До дерев за селом, 19
- Пливуть тумани річками, 20
- Няньо, 21
- Роздуми в хвилини суму, 23
- Життєвість життя, 24
- А їм кланяються, 26
- Без відповіді, 27
- ??Сумніви??, 28
- Чому-то Бог не витяг мене в небо?, 29

СЕМАФОРИ БРУДНИХ ДОРІГ:

- Помилкові ілюзії, 33
- Повісились сосни на обрії неба, 34
- Ти — сонце, 35
- Неуспішний вечір повії, 36
- Жене вітер стадо хмар, 38
- Вітер смичком невидимим, 39
- Знак питання. 40

Білі сніжинки, 41
Усі шукають в сні рятунку, 42
Крапля за краплею, 43
Сільська елегія, 44
Мовчить сузір'я жіночих пірамід, 46
Руки, 47
Кучугури пристрасті лякають серце, 49
Ти хочеш зрозуміти мене?, 50
Мов буря, 51
Світає, 52
Поплутані думки після випитого алкоголю, 53
Єва, 55
Ви чули, 57
Я вкрав з твоїх уст спокій, 58
Сивасті ночви хмар, 59
Засльозилися очі твої, 60
Зайнялись ліси, 61
Сиджу у барі, 62
У тебе на очах фіранки, 63
Готичні стовпи, 64
Нашої корови ріг, 65
В черлене небо загорнулась ти, 66
Підкрадається тінь, 67
Натягую перину, 68
Отелилася ніч сонцем, 69
Розчарування, 70
Розтривоженість, 71
Відкриття істини, 72

Михайло Дробняк

СМУГИ СВІТЛА

Видало Словацьке педагогічне видавництво в Братіславі

Відділ української літератури в Пряшеві

як свою 192 публікацію

Відповідальний редактор Лариса Мольнар

Технічний редактор Мирослава Сміжанська

13/4 — Ухвалено постановою СОКК № 327/1-67 — Видання перше — Тираж 700 — Здано на виробництво у червні 1968 — Видруковано у квітні 1969 — Папір 5154-01, 80 г — Видрукували Східнославацькі друкарні, н. п. Кошиці, завод Пряшів

Стор. 76 — АА 1,820 — ВА 2,212

67-146-69	Kčs 5,- 6.
-----------	------------

Michal Drobňák

SMUHY SVITLA

Vydalo Slovenské pedagogické nakladateľstvo v Bratislave
Odbor ukrajinskej literatúry v Prešove

a ko svoju 192. publikáciu

Zodpovedná redaktorka Larisa Molnárová
Technická redaktorka Miroslava Smižanská

13/4 — Schválené výmerom SÚKK č. 327/1-67 — Prvé vydanie —
Náklad 700 — Rukopis zadaný v júni 1968 — Vytlačené v apríli
1969 — Papier 5154-01, 80 g — Vytlačili Východoslovenské tlačiarne.
n. p. Košice, závod Prešov

Strán 76 — AH 1,820 — VH 2,212

67-146-69	Kčs 5,- b.
-----------	------------

67-146-69
13/4

Kés 5.- b.